

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 102:

Forslag til folketingsbeslutning om øget kontrol med sikkerhed og sundhed på byggepladser og i erhvervsbyggeri.

Af Anne Baastrup (SF) m.fl.
(Fremsat 27/2 97).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Jeg er meget enig i, at bygge- og anlægsbranchen er en af de arbejdsmiljømæssigt hårdest belastede brancher med mange arbejdsbetingede lidelser og arbejdsulykker, herunder også mange ulykkelige ulykker og en del dødsulykker, som vi har talt om tidligere i dag. Det gælder i og for sig, uanset om tallene, der er anført i beslutningsforslaget, er lige vel høje i forhold til det, som er realiteten. Men lad det nu ligge i denne omgang.

Jeg ser faktisk meget positivt på initiativer, som kan medvirke til at forbedre arbejdsmiljøet inden for bygge- og anlægsbranchen, og jeg finder, at beslutningsforslaget indeholder nogle gode forslag og nogle gode delelementer, som det er værd at arbejde videre med. Jeg vil dog med det samme sige, at vi ikke kan støtte forslaget i sin helhed.

Beslutningsforslagets punkt 1, som indebærer, at der skal ske en fremrykning af tidspunktet,

hvor de skriftlige byggepladsplaner skal foreligge, synes jeg lyder spændende. Som reglerne er nu, skal planen foreligge umiddelbart før byggepladsens åbning, mens beslutningsforslaget fastsætter det til det tidspunkt, hvor et bygge- og anlægsarbejde udbydes i licitation.

Det er min opfattelse, at en fremrykning af plankravet kan medvirke til at tydeliggøre den pligt, som en bygherre har til at afgrænse de enkelte sikkerhedsforanstaltninger i fællesområderne og dermed være med til at skabe en større klarhed over de ansvarlige entrepriser. En fremrykning vil også kunne styrke bygherrens mulighed for at leve op til arbejdsmiljølovens koordineringsforpligtelse på byggepladsen.

Jeg finder, at denne del af forslaget indeholder elementer, som det bestemt er værd at arbejde videre med, og jeg vil heller ikke afvise forslagens punkt 3, hvorefter planen gøres til en forudsætning for en byggetilladelse. Jeg mener dog, det må forudsætte, at der allerede er tale om et formelt krav og ikke en godkendelse af selve planen hos de kommunale byggemyndigheder.

Når det drejer sig om punkt 2 i beslutningsforslaget om, at arbejdsmiljøkrav til det færdige byggeris indretning skal fremgå af udbuds materialet, er der allerede i dag et krav efter arbejdsmiljølovens § 33, som siger, at der ved projektering af byggeri skal tages hensyn til arbejdsmiljøaspekter i forbindelse med den fremtidige drift af bygningen.

Jeg kan også oplyse, at Arbejdstilsynet på baggrund af tilkendegivelser i handlingsplanprogrammet om et rent arbejdsmiljø i år 2005 planlægger en særskilt indsats fra andet halvår 1997 og i hele 1998 i forhold til de projekterende og rådgivende inden for bygge- og anlægsbranchen. Der er altså særlig fokus på dette område.

Om kravene i punkt 1, som er opdelt i punkterne A, B, C og D, vil jeg sige, at A og B allerede er indeholdt i byggepladsbekendtgørelsen. Med hensyn til forslagene i punkterne C og D om bedriftssundhedstjeneste og vedligeholdelse af bygningerne finder jeg det ikke særlig hensigtsmæssigt at stille disse krav i byggeplanen.

Hvad angår BST, kan der først oplyses om dette, når der er indgået aftaler med entreprenørerne, og således ikke på licitationstidspunktet. Jeg mener endvidere, at det må fastholdes, at byggeplaner alene skal beskrive forholdene under byggeriets udførelse og ikke forholdene efter færdiggørelsen.

Hvad angår forslaget punkt 4 om en udvidelse af bygherrens ansvar, synes jeg, at der allerede efter de gældende regler er mulighed for at give påbud til de arbejdsgivere på en byggeplads, som ikke etablerer de aftalte sikkerhedsforanstaltninger. En udvidelse af bygherrens ansvar vil efter min opfattelse gøre ansvarsfordelingen uklar i forhold til arbejdsgiveren. Vi har jo under debatten tidligere i dag konstateret, at vi faktisk er optaget af en klarhed i forhold til arbejdsgivernes ansvar for arbejdsmiljøet. Man skal være varsom med at skubbe ansvaret i nogle faser over til andre, så de dermed kan spille pingpong med hinanden.

Med hensyn til punkt 5 og punkt 6 er jeg helt enig i, at Arbejdstilsynet bør inddrages i en vurdering af arbejdsmiljøet på planlagte arbejdspladser på et så tidligt tidspunkt som muligt. Det er faktisk allerede på nuværende tidspunkt muligt at høre Arbejdstilsynet, før et byggeri sættes i gang inden for arbejdsmiljøtunge dele af erhvervsbyggeriet.

Der er også i øjeblikket overvejelser om at indføre en mulighed for, at Arbejdstilsynet ud fra oplysninger om den påtænkte anvendelse af et byggeri skal kunne give forhåndstilkendegivelser vedrørende arbejdsmiljømæssige aspekter i det færdige byggeri. Der arbejdes her med nybyggeri, og der arbejdes med større ombygninger, hvor arbejdsmiljøproblemer kan forudses i det færdige byggeri.

Jeg kan imidlertid ikke på nuværende tidspunkt støtte det konkrete forslag, da en obligatorisk ordning som foreslået i punkt 5 efter min opfattelse vil medføre nogle administrative og økonomiske omkostninger, som vil overstige eventuelle fordele.

Jeg finder, at der i forslaget punkt 6, som det også er tilfældet med andre dele af forslaget, er en fare for, at arbejdsgiverne fratages ansvaret for arbejdsmiljøet, ved at der lægges et øget ansvar på bygherren, som jeg også omtalte før, eller på den udbydende eller projekterende, hvilket vil betyde en ansvarsforflygtigelse, og at ansvarsfordelingen bliver uklar. Det må efter min opfattelse fastholdes, at det er arbejdsgiveren, der har det primære ansvar for et sikkert og sundt arbejdsmiljø.

Endvidere finder jeg, at forslaget om at tillægge byggemyndighederne flere opgaver vedrørende arbejdsmiljø kan skabe forvirring med hensyn til, hvem der er selskabsmyndighed på området, byggemyndighederne eller Arbejdstilsynet, og det synes jeg ville være u hensigtsmæssigt.

Men overordnet sagt er der dele i dette forslag, som klart har min og regeringens sympati, og som forhåbentlig også vinder sympati i de forhandlinger, vi sidder med i øjeblikket, og jeg synes, at forslaget her har været et positivt bidrag til forhandlingerne. Men der er altså også nogle dele af det, som vi må afvise.

Poul Erik Dyrlund (S):

Da vi lidt tidligere på eftermiddagen debatterede arbejdsmiljø, nævnte jeg i min ordførertale udbyderens og bygherrens ansvar over for arbejdsmiljøet.

Når vi ser på det forslag, som SF har fremsat, og studerer det nærmere, er der efter vores opfattelse en lang række uklarheder i forslaget, men ved et nærmere studium kan man også konstatere, at SF rent faktisk er inde på noget af det samme, som vi tidligere på dagen har haft fat i, og det vil jeg gerne kvittere for.

Det er vigtigt at få sat fokus på denne vinkel af ansvaret for arbejdsmiljøet. Det er vigtigt at få sat udbydernes, bygherrenes og de projekterendes rolle i centrum, for det er ikke alene bygherrer, vi her taler om.

Efter vores opfattelse skal arbejdsmiljøet altid være en central faktor, når kvaliteten skal måles, i enhver opgave, der udføres. Man kan så diskutere, om forslaget, som vi her behandler, er vejen frem. Om det nu er måden at gøre det på bare at vedtage et sådant forslag, er vi meget usikre på i den socialdemokratiske gruppe.

Vi er enige i, at udbydere/bygherren og den projekterende skal have et større ansvar, men det må aldrig nogen sinde betyde, at arbejdsgiverens objektive ansvar sættes over styr. Det må aldrig ende dér, hvor der kan opstå diskussion om, hvem der har ansvaret for arbejdsmiljøet. Der er grund til at slå fast, at den, der har ansvaret, er den, der har folk på lønningslisten, hvad enten der er tale om en entreprenør eller for den sags skyld en fabrikant, der lige har købt en splinterny, nøglefærdig fabriksbygning. Der må aldrig kunne spilles pingpong med det ansvar.

Det betyder som sagt ikke, at udbyderne og bygherren og de projekterende skal gå fri, men hvordan dette skal klares rent juridisk, og hvilke afledte konsekvenser det vil få at placere et sådant ansvar, giver forslaget her ikke noget svar på, og det har vi heller ikke på nuværende tidspunkt noget konkret svar på.

Derfor må det være på sin plads, at de mange spørgsmål og konsekvenser, der måtte være, bliver nærmere belyst. Jeg kan få øje på, at

Erhvervsministeriet skal inddrages i dette her, måske set i forhold til licitationsloven. Også Indenrigsministeriet vil det være klogt at inddrage, set i forhold til hele det offentlige arbejdsmarked, og naturligvis skal Justitsministeriet med ind i billedet.

Vi er af den opfattelse, at man bør lade en arbejdsgruppe se på hele det problemfelt, der ganske givet vil være i det her, frem for at træffe en beslutning, som ingen kender de dybere konsekvenser af. Vi vil gerne opfordre arbejdsministeren til, at der nedsættes en sådan arbejdsgruppe, så vi kan få belyst disse ting.

Som sagt er der perspektiv i noget af det, SF her foreslår, men – for at gentage mig selv – det vil være alt for juridisk risikabelt blot at vedtage forslaget, som det er fremsat her, og derfor kan den socialdemokratiske gruppe ikke anbefale, at forslaget vedtages.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Båden ministeren og hr. Poul Erik Dyrlund problematiserede punkt 4, og jeg vil så blot lige her præcisere det, hvis hr. Poul Erik Dyrlund vil lytte, for jeg går ud fra, at hr. Poul Erik Dyrlund vil svare mig. Det handler om, at man på fællesområderne ikke har nogen, der har myndighed til at indkalde til et møde og at få mødets beslutninger udført.

Det kan dreje sig om en adgangsvej, som er pløret, så man ikke kan komme forbi med bestemte typer værktøj, man falder, skrider, lastbilen vælter osv. Hvis det er sådan, at den underentreprenør, som i princippet har ansvaret for det her fællesområde, ikke kan holdes fast på det ansvar via en ansvarlig leder, har vi et problem, og det er det problem, vi søger at løse her. Vi har et problem, fordi der ikke er nogen, der kan gribe fat i, hvem der er ansvarlig for at rydde op.

Det er disse elementer på fællesområderne, som vi ønsker at få fastlagt helt klart. Det fremgår også af bemærkningerne, at bygherren, dennes repræsentant eller den, bygherren måtte delegeret det til, kan påtage sig ansvaret.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Jeg må sige til fru Anne Baastrup, at det jo præcis er det, der er min bagtanke, når jeg også står her og plæderer for, at bygherren og de koordinerende skal have et ansvar, for den beskrivelse, som blev givet af adgangsvejen, er jo helt rigtig.

Hvis man ikke kan få entreprenøren til at holde orden på en sådan adgangsvej – det kan også være mange andre ting – må det være naturligt, at man på et eller andet tidspunkt vender tilbage til bygherren eller udbyderen og spørger: Hvad er det for en entreprenør, du har i dit brød? Det er på den måde, man skal forsøge at ansvarliggøre udbyderne, de koordinerende. Jeg tror, at vi mener præcis det samme.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Vil det sige, at jeg skal forstå hr. Poul Erik Dyrlund således, at han er enig i punkt 4?

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg blev også forvirret af hr. Poul Erik Dyrlunds sidste indlæg, for sådan som jeg hørte det, er han fuldstændig enig ikke bare i punkt 4, men faktisk også i de andre punkter. Det forekommer mig en lille smule ejendommeligt, at man kan erklære sig enig i forslaget og derefter meddele, at man ikke kan støtte det.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Til fru Anne Baastrup: Som jeg læser forslaget, ser det altså ud, som om det er bygherren og den koordinerende eller dennes repræsentant, der alene skal gøres ansvarlig for det her, og det kan vi ikke have. Det må altså stadig væk være entreprenøren, som fru Anne Baastrup beskrev, der har det objektive ansvar, og først i den situation, at han svigter det objektive ansvar, er det bygherren og de koordinerende, der kommer ind i billedet. Det er egentlig det, vi mener med de tanker, vi ridser op her.

Så vil jeg godt sige til fru Jette Gottlieb, at både arbejdsministeren, som jeg hørte det, og undertegnede har mange positive tanker om det her, men kernen i det er, at man ikke bare kan vedtage sådan noget her i Folketinget, uden at man kender de videre konsekvenser, for jeg kan få øje på mange afledte konsekvenser af at pålægge de koordinerende, bygherrerne, udbyderne et større ansvar.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Nu er det her forslag rent faktisk ikke et forslag, der er tværet ned i løbet af en uges tid. Det har taget mig ret lang tid, og jeg vil gøre opmærksom på, at noget af det, der også har taget tid, er

at formulere bemærkningerne. Jeg vil nu læse op af bemærkningerne til punkt 4:

»I dag tillader arbejdsmiljølovgivningen, at bygherrer og entreprenører som led i det ovenfor beskrevne licitationsspil kan spekulere økonomisk og på anden måde i ansvarsforflygtigelse, for så vidt angår ansvaret for etablering af de nødvendige sikkerheds- og sundhedsmæssige foranstaltninger på byggeriets fællesområder. Forslaget sigter på at forhindre, at noget sådant kan finde sted.

Forslaget ændrer ikke på bygherrens muligheder for at delegerer dette ansvar videre ved at indgå kontrakt med en byggeleder.«

Det er det, jeg gerne vil have, at hr. Poul Erik Dyrland forholder sig til. Og jeg forstod på det sidste, at hr. Poul Erik Dyrland var enig i, at der skulle være klare ansvarsfordelinger, så jeg forstår, at det ender med, vi bliver enige.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg vil så supplere med at gøre opmærksom på, at der står sådan et lille B oppe foran tallet på det forslag, vi behandler, og det betyder, at det er et beslutningsforslag og ikke et lovforslag. Det vil sige, at det lægger op til, at regeringen selvfølgelig gennemfører alle de overvejelser, der skal til, for at man ikke gør i nældeerne, men rammerne for de overvejelser, som Folketinget beder regeringen om at gøre sig står i det her forslag. Dem har hr. Poul Erik Dyrland erklæret sig enig i, så der kan vel ikke være noget i vejen for at vedtage det.

Formanden:

Hr. Poul Erik Dyrland, og efter de 3 omgange korte bemærkninger er vi ovre hos næste ordfører.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Jeg kan sagtens få øje på nogle problemer, som skal belyses, inden vi vil være med til at træffe beslutninger om det her. Vi har tidligere på dagen været inde på arbejdsmiljøloven og de problemer, der er med dødsfald. 33 pct. af alle arbejdsulykker med dødsfald til følge sker i trafikken. Skal man også drage arbejdsgiveren ind her og se det i forhold til eksempelvis færdselsloven? Det er jo et godt spørgsmål, når vi taler om ansvar og ansvarsfordeling.

Der er mange elementer og faser i det her. Lad os nu kigge på dem, og det har jeg forstået

arbejdsministeren også er inde på. Vi har i hvert fald opfordret arbejdsministeren til at kigge på de her ting, og lad os så se, hvad man kan komme frem til.

Charlotte Antonsen (V):

Som jeg allerede var inde på i forespørgsdebatten, mener vi ikke i Venstre, der er behov for mere bureaukrati og flere forsinkelser på dette område. Og vi mener også, det er lidt påfaldende, at SF kaster sig netop over byggebranchen på et tidspunkt, hvor branchen igennem et stykke tid har været i gang med et målbevidst sikkerhedsarbejde, som er udarbejdet sammen med alle involverede, altså alle, der har ansvar for planlægning og udførelse, herunder også repræsentanter for de ansatte samt rådgivere og projekterende. Også Arbejdstilsynet er jo i gang med at prioritere indsatsen, og det er vi tilfredse med i Venstre.

Situationen er, at alle – altså også i forbindelse med byggeprojekter – skal leve op til arbejdsmiljølovens krav, og i det omfang forslaget her overhovedet indeholder noget nyt, frygter vi i Venstre, at det, man gør forsøg på, er at stramme arbejdsmiljøloven ad bagvejen ved at opstille særlige krav i forbindelse med f.eks. licitation.

Til gengæld synes vi i Venstre, det er en god idé, at Arbejdstilsynet får mulighed for at gå ind i nye byggeprojekter, allerede inden byggeriet er gennemført. Der er behov for, at virksomhederne kan få en forhåndsgodkendelse af deres projekter, inden byggeriet står færdigt, så Arbejdstilsynet ikke kommer rendende 14 dage efter med forbud og påbud. Så den del af forslaget er vi faktisk enige i.

Det, der er problemet i dag, er, at der faktisk ikke er – og det kan jeg heller ikke se i forslaget – nogen konsekvenser af Arbejdstilsynets rådgivning. Hvis man kan rådgive, og man skal så have set planerne, inden byggeriet står opført, mener vi også, man må have et ansvar. Man må så kunne sige, om det er lovmedholdeligt, og så kan man ikke komme bagefter med arbejdsmiljøloven i hånden og sige: Vi har for resten ombestemt os.

Det kan jeg ikke helt se noget om i forslaget, men vi er da tilfredse, hvis det er intentionen, at der faktisk ligger en forhåndsgodkendelse i forslaget.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Fru Charlotte Antonsen ser fuldstændig bort fra det forhold, at der findes store entreprenører, der samarbejder med underentreprenører.

Underentreprenøren kan rent faktisk være en meget lille mand, og hvis underentreprenøren kan snydes til at indgå i en licitation uden at have fået at vide præcist, hvad det er for nogle arbejdsmiljøkrav, underentreprenøren er ansvarlig for, kan man simpelt hen komme meget galt af sted som lille vognmand.

Men jeg kan forstå, at Venstre ikke ønsker at arbejde for, at også små entreprenører skal have lov til at overleve.

Brian Mikkelsen (KF):

Vi er altid i Det Konservative Folkeparti parat til at indgå aftaler om forbedring af arbejdsmiljøet, men det skal ske i dialog med arbejdsmarkedets parter, og man må jo konstatere, at lige netop denne dimension mangler i SF's forslag.

Vi synes fra konservativ side, det er trist, at SF ikke har gjort sig den umage at få arbejdsmarkedets parter på byggeområdet til at bidrage til diskussionen i forbindelse med dette forslag.

Hvis bemærkningerne til forslaget står til troende, er det jo ellers en gevaldig masse penge, man kan spare, for ulykkerne koster omkring 3 pct. af omsætningen, og det er jo ikke i nogens interesse, at man mister 3 pct. af omsætningen.

Parterne har selv en interesse i at få gjort noget ved det problem. Vi er selvfølgelig alle sammen enige om, at det heller ikke er pengene, der skal være afgørende i denne diskussion. Vi er også enige om, at enhver ulykke er én for meget, men som man kan læse i arbejdsministerens handlingsplan »Rent arbejdsmiljø år 2005«, er antallet af dødsulykker, som vi var inde på i sidste runde, ikke ligefrem stigende.

Noget andet, man kan læse i »Rent arbejdsmiljø år 2005« er, at ca. en tredjedel af alle ulykkerne skyldes trafikuheld. Til gengæld kan man læse i bemærkningerne til SF's forslag her, at inden for byggebranchen er to tredjedele af alle ulykker forprogrammeret, mens en tredjedel skyldes brancherelaterede risici.

Der er altså mange forklaringer på ulykkerne. Man kan nok også konstatere, at der er næsten lige så mange forklaringer, som der er ulykker. Det siger jeg ikke for at gøre grin med statistikkens på dette område, for den tager vi selvfølgelig meget alvorligt, men jeg synes, det viser

noget om, at der er mange forklaringer, og at man skal tage tallene med et gran salt og fokusere mere på selve ulykkerne, og så få bragt antallet af dem ned.

Vi synes altså fra konservativ side, at det er underligt, at SF deler ulykkerne op i forprogrammerede og ikkeforprogrammerede, som skyldes almindelige fejl, hændelige uheld, brancherelaterede uheld osv. Hvis det var så såre simpelt, som SF gør det til, havde branchen nok fået slettet alle de fejl, som opstår.

Jeg tror, at det her er rimelig banalt, og det har man ikke taget højde for, synes jeg, nemlig at byggebranchen er mere farlig end f.eks. kontorbranchen eller musikbranchen. Det er nu engang mindre farligt at spille violin i et byrkester end at rende rundt på en byggeplads. Noget er mere spændende, f.eks. dybvandsdykning, men det er vel også mere farligt. Hvad med brandmænd? Er der ikke også en ekstra fare ved deres arbejde?

SF må altså acceptere, at nogle brancher har en højere ulykkesfrekvens og uheldsfrekvens end andre; det er derfor, man taler om gennemsnit.

En anden ting, som SF gerne må indrømme, er, at vi i forvejen har et ansvarssystem. Det skal ses i forhold til den tekst, man finder i selve beslutningsforslaget, som jo får det til at lyde, som om bygningsarbejderne er totalt sagesløse og bare bliver kastet rundt i et system, uden at det egentlige ansvar placeres. I dag er der dog stadig væk noget, der hedder erstatningsret.

Men vi vil da gerne se på, om der kan laves et bedre samarbejde, for som sagt tror vi også i Det Konservative Folkeparti, at man via samarbejde kan lave forbedringer til glæde for alle.

Men som jeg indledningsvis sagde, skal det ske gennem et samarbejde med byggebranchen og ikke være noget, vi herindefra presser ned over hovedet på en branche, som er meget speciel i forhold til andre brancher, og som lever under særlige vilkår.

Der er jo trods alt ingen grund til, at man ødelægger branchens levevilkår i arbejdsmiljøets navn.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg vil blot kort gøre hr. Brian Mikkelsen opmærksom på, at der rent faktisk i bladet »Licitation« har været en heftig debat om SF's beslutningsforslag, og at der er flere forskellige med indsigt i byggeri, der erkender, at der er problemer.

Det er karakteristisk for SF's beslutningsforslag, at man rent faktisk stiller krav, før udbudsmaterialet bliver sendt ud. Det er det ene, og det andet er, at man rent faktisk stiller nogle krav, der er bindende.

Jeg er fuldstændig klar over, at Branchesikkerhedsrådet har lavet en vejledning, der netop er revideret her i marts måned, men det hjælper jo ikke, for, og det vil jeg så godt lige spørge hr. Brian Mikkelsen om, er det sådan, at samtlige arbejdsgivere vil opfylde alle regler? Tror hr. Brian Mikkelsen, at samtlige arbejdsgivere og entreprenører naturligvis er ordentlige? Har hr. Brian Mikkelsen ikke en interesse i som konservativt folketingsmedlem at få gennemført en sanering?

Der er nogle, der gerne vil overholde arbejdsmiljøloven, og de får en mulighed for det, hvis man får et bedre regelgrundlag.

(Kort bemærkning).

Brian Mikkelsen (KF):

Jeg tror, der er problemer i branchen. Selvfølgelig er der det, og det skal der også gøres noget ved. Men i modsætning til SF vil vi ikke erklære arbejdsgiverne krig. Vi synes ikke, at alle arbejdsgivere er nogle, som praktiserer dårligt arbejdsmiljø. Så derfor mener vi, at det er afgørende, det er meget afgørende, at man gør det her i et samarbejde med arbejdsmarkedets parter.

Derfor nytter det ikke noget, at man fra SF's side fremstiller det, som om det her er det eneste saliggørende, og at man så kan presse det ned over hovedet på den ene part. Arbejdsgiverne skal være med, og det er også den eneste mulighed, der er for, at det bliver fornuftigt, det arbejde, der bliver lavet ude på arbejdspladserne. For hvis man presser det ned over hovedet på den ene part, så sker det jo modvilligt, så sker det ikke med hjertet, og så sker det ikke effektivt.

Tom Behnke (FP):

Jeg skal ikke forlænge debatten væsentligt. Jeg skal ikke gentage, hvad de øvrige ordførere har været oppe og sige om forslaget, men blot meddele, at Fremskridtspartiet ikke kan støtte forslaget.

Formanden:

Fru Jette Gottlieb er ikke til stede, så går vi til fru Addi Andersen.

Addi Andersen (CD):

Dette forslag er i tråd med forespørgslen tidligere i dag. Og jeg kan så sige igen, at CD ikke kan acceptere, når der er et dårligt arbejdsmiljø, herunder at der ikke er sikkerhed på arbejdspladserne.

Men reglerne skal være rettet mod de områder, hvor der er problemer. Vi savner i dette forslag tiltag til forenkling, så ressourcerne ikke spildes på de områder, hvor tingene er i orden. Vi efterlyser i CD nogle klare og simple retningslinjer, der gør noget ved problemerne omkring arbejdsmiljø m.v., uden at vi skal til at jage de virksomheder, der viser, at de gør en indsats for et bedre arbejdsmiljø.

Da jeg mener, dette forslag indeholder en besværliggørelse og papirusseri for alle virksomheder, også de virksomheder, der overholder samtlige regler og forordninger, kan CD ikke støtte forslaget.

Jette Gottlieb (EL):

Enhedslisten kan selvfølgelig kun støtte, at sikkerheden i byggeriet skærpes, og at den fremtidige brug af byggeriet skal overvejes også med henblik på de kommende brugeres arbejdsmiljø.

Det burde dog ikke være noget særligt for byggeriet, men gælde alt arbejde, som involverer den menneskelige arbejdskraft, f.eks. design af maskiner og arbejdsredskaber, som er årsag til mange nedslidningsskader.

Ser man på statistikkerne, er det social- og sundhedsområdet, der topper med anmeldelse af arbejdsulykker, også alvorlige. Så der skal i det hele taget strammes op på planlægning og fremsynethed i indretning af arbejdssteder.

Derfor er det måske en mindre god idé at lave en så specificeret og særlig lovgivning netop på byggeområdet. SF's initiativ kommer muligvis, fordi der har været en del helt berettiget opmærksomhed omkring byggepladser for nylig, men når forslaget er så specificeret, synes jeg, at der mangler nogle centrale problemstillinger for byggeriet.

En af de væsentligste måder at forebygge ulykker på er, at der er tid nok til arbejdet og tid til planlægning af arbejdet. En anden ting, som burde inddrages, er, at der burde være langt lettere adgang til at vælge sikkerhedsrepræsentanter. F.eks. kunne grænsen nedsættes til tre, og måske skulle man vælge sikkerhedsrepræsentanter for flere små arbejdspladser i fællesskab, de såkaldte regionale eller brancheregionale sikkerhedsrepræsentanter.

En sidste ting, der ikke er omtalt, er, hvordan arbejdspladsvurderingerne skal indgå i forslaget. Hvis der nu skulle ske det mærkværdige, at dette beslutningsforslag ikke vedtages, vil jeg imidlertid opfordre til, at regeringen i sit videre arbejde i det mindste bruger erfaringerne fra det forebyggende sikkerhedsarbejde, der er udviklet i forbindelse med byggeriet af Øresundsforbindelsen, til en kommende ændring af bekendtgørelsen på bygge- og anlægsområdet. Som det kører dér, kan en del af betalingen til entreprenøren tilbageholdes, hvis f.eks. arbejdsmiljøstandarderne ikke overholdes. Der er nedsat en referencegruppe til at opsamle og bruge erfaringerne med de sikkerhedsproblemer, der har været, bagefter.

Men alt i alt, initiativet fra SF er godt, og Enhedslisten vil også gerne støtte det.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Inden fru Anne Baastrup svarer og som forslagsstiller kommenterer debatten, vil jeg ganske kort sige, at det udvalg, som hr. Poul Erik Dyrhund tidligere i debatten efterlyste, har vi ikke nedsat endnu, men vi har faktisk drøftet, at det er nødvendigt at kigge på licitationsloven, kigge på, hvordan man kan få placeret kravet om arbejdsmiljø stærkere i de forskellige led af byggefasen. Så dette blot til oplysning.

Den aktuelle anledning er ikke forslaget her, som jeg måske kan se på minespillet at man har forestillinger om; det er faktisk en sag, som hr. Poul Erik Dyrhund har rejst for lang tid siden over for mig, en sag om et busselskab i Vestsjællands Amt, hvor udbyderne, altså det politiske niveau, tilsyneladende stillede nogle krav til det pågældende busselskab, som ikke var til at overholde, hvis man samtidig skulle overholde arbejdsmiljøloven.

Her er så spørgsmålet: Hvor ligger arbejdsgiveransvaret for arbejdsmiljøet? Ja, det ligger jo i det busselskab, der får entreprisen. Men hvis man fra udbyderens side stiller så skærpede krav i forhold til, hvad man vil have ud af det for pengene, ja, så pådrager man sig faktisk et ansvar for arbejdsmiljøet. Det er vi nødt til at kigge på. Og det er vi også nødt til at kigge på sammen med andre af mine kollegaer, nemlig justitsministeren og erhvervsministeren, som også skal involveres i det her lille udvalgsarbejde.

Jeg har også i forbindelse med dette udvalg sagt, at det ikke skal være en længere øvelse; det skal være sådan, at vi faktisk i det lovforslag,

som skal fremsættes i næste folketingssamling om bl.a. skærpede strafferammer og andre ting, belønningsordninger osv. osv., skal have indplaceret denne problemstilling. Så det er altså ikke om 10 år og en sommer; det er i næste folketingssamling.

Anne Baastrup (SF):

Jeg kan forstå på arbejdsministeren, at Vestsjællands Trafikselskab og problemerne i Vestsjælland er vigtigere for Socialdemokratiet end problemerne i HT, idet jeg for flere år siden har rejst netop lige præcis den problemstilling. Men sådan er der jo så meget, og der er forskel på mennesker.

Jeg vil selvfølgelig takke arbejdsministeren for, at ministeren nu har meldt ud, at licitationsloven skal laves om, således at i hvert fald en meget central del af vores punkt 1 imødekommes.

Jeg vil naturligvis bruge udvalgsarbejdet til at få afklaret, om ministerens forskellige indvendinger holder vand. Jeg tror stadig væk på det forarbejde og det bagland, jeg i øvrigt har haft omkring dette beslutningsforslag: at der er nogle huller, der ligger ud over spørgsmålet om licitationsloven og udbudsmaterialet, og i hvilket omfang det skal indeholde arbejdsmiljøkrav. Men det kan vi bruge udvalgsarbejdet til at diskutere.

Ministeren spurgte konkret, om punkt 3 var andet end formelt, og da ministeren lovede at ville støtte det, hvis det kun var et formelt krav, så vil jeg sige, at det var kun et formelt krav.

Hvad angår punkt 4, kan jeg forstå, at Socialdemokratiet er enig i, at der er et problem, der skal afklares. Og jeg kan også forstå på hr. Poul Erik Dyrhund, at hvad angår de andre uklarheder, der er undervejs, så vil hr. Poul Erik Dyrhund med stor fornøjelse under udvalgsarbejdet gå ind og undersøge, om der er problemer. For det er et beslutningsforslag, det lægger nogle rammer, og vi kan altid fortolke hvad som helst. Men jeg er i hvert fald meget tilfreds med de to første indlæg om dette beslutningsforslag.

Så er det selvfølgelig stadig væk en kilde til undren for mig, at den borgerlige del her i salen simpelt hen ikke har respekt for helt almindelige mennesker, som har tilladt sig at have et lille vognmandsfirma, et par kraner eller noget andet, og som ikke er de dér store entreprenører som Monberg & Thorsen osv. Jeg forstår ikke, hvordan det kan være, at man fra Venstres, De Konservatives og Fremskridtspartiets side ikke

kan se, at dette forslag rent faktisk er et forslag, der tilgodeser de små private erhvervsdrivende. Men sådan er der så meget.

Man må jo værne sig til, at når man skal ud at tale for det private erhvervsliv – det har jeg efterhånden også vænnet mig til – skal man hele tiden gøre opmærksom på, at Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet kun støtter de store.

Hr. Brian Mikkelsen fandt, at det var fuldstændig tåbeligt – nej, det var ikke det ord – fandt, at det var uhensigtsmæssigt at gå ind og fjerne ulykker, der var forprogrammerede; det vil sige, at hr. Brian Mikkelsen går selvfølgelig ind for, at man skal fjerne alle ulykker, men jeg synes da, at det er relativt smart, at man går ind og siger: Der er nogle ulykker, hvorom man ved almindelig simpel planlægning, ved bare at se et stykke frem, ved at fordele ansvaret mellem de forskellige aktører på det pågældende område, kan sige, at hvis de gør det på den her måde, kan vi undgå ulykker. Jeg kan slet ikke forstå, at hr. Brian Mikkelsen blot snakker om, at der skal være dialog mellem parterne, og at vi skal hygge os lidt og så skidt med, om der sker nogle ulykker.

Så til fru Jette Gottlieb: Jeg vil godt gøre opmærksom på, at dette forslag startede for halvandet år siden, og at der tilfældigvis er en debat her og nu, har intet at gøre med, at vi kommer med et beslutningsforslag. Dette er rent faktisk noget, som vi har lagt meget vægt på i SF, så det er ikke bare for sjov, vi kommer med det; det er ikke noget, der er skrevet i løbet af en weekend og slet ikke på baggrund af en tilfældig avispolemik.

(Kort bemærkning).

Brian Mikkelsen (KF):

Jeg synes, det er en for alvorlig sag til, at SF's ordfører på den måde kan lave politisk plattenslageri ud af det her.

Sagen er jo den, at vi selvfølgelig vil gøre vores til på en kvalitativ måde at fjerne de fleste ulykker. Det, som jeg anførte for Det Konservative Folkeparti, var, at man ikke kan få fjernet alle ulykker. Selv i den bedste af alle verdener kan man ikke få fjernet alle ulykker. Det, det handler om, er at få nedbragt antallet betragteligt – betragteligt, og det gør man altså bedst i en dialog.

Det har ikke noget at gøre med, om man sætter sig ned i en rundkreds og nulrer hinandens tæer og spiser bananmos. Det har noget at gøre

med, at man prøver på, arbejdsgivere og arbejdstagere sammen, at finde ud af: Hvordan løser man det her problem mest hensigtsmæssigt? Og det gør man altså ved at snakke sammen og ikke ved at trække en masse byrder og en masse ekstra ting ned over hovedet på de små arbejdsgivere, som SF's ordfører talte så smukt og godt om. Det er vi da enige i.

Men det nytter altså ikke noget at lægge en masse ekstra økonomiske og administrative byrder på eksempelvis små arbejdsgivere, som der er 260.000 af, og som der bliver 8.000 færre af hvert eneste år, fordi det er for dyrt, og fordi det er for kostbart at være selvstændig i det samfund, som vi har i dag. Det nytter altså ikke noget at lægge ekstra belastninger, ekstra byrder på dem.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Jeg er 100 pct. enig med hr. Brian Mikkelsen i, at en meget væsentlig faktor, når vi diskuterer arbejdsmiljø, er, at vi har parterne på arbejdsmarkedet med. Derom kan der ikke herske nogen tvivl. Men snak og hyggesnak, som egentlig kom lidt til udtryk i den ordførertale, der blev holdt fra De Konservatives side, rækker altså ikke, og det er jo det, der er vores store problem, når vi diskuterer alt det her omkring arbejdsmiljøet.

Jeg vil godt give et eksempel. Statoilkoncernen har præcis den opfattelse i forhold til deres entreprenører, når de laver store byggepladser, at snak alene rækker ikke. Dér kører man præcis, som vi kender det, det objektive arbejds-giveransvar over for alle de entreprenører, man har inde. Men derudover gør man det, som vi egentlig er lidt ude efter: Man etablerer selv sikkerhedspatroljer på pladsen.

De entreprenører, man har inde på store byggeprojekter, eksempelvis Statoiludvidelsen til 4 mia. kr. oppe i Kalundborg for et par år siden, kører man med jernhånd, for så vidt angår arbejdsmiljøet, hvilket resulterede i, at man som bygherre, som udbyder foranledigede, at man etablerede den plads i 273 dage med 1.000 mand på pladsen hver evig eneste dag, før der skete en arbejdsulykke af en sådan karakter, at man tabte en arbejdsdag. Og det var en person, der fik noget ned over sin fod.

Det er her, vi er inde ved kernen: at den, der udbyder, den, der er bygherre, også påtager sig et ansvar.

Det vil være en god idé, at Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg tog op og besøgte Statoil en dag og prøvede at studere de her ting. Det ville være glimrende, hvis man gjorde det. Vi ville kunne lære meget, hvis de fortalte os, hvordan man håndterer et bygherreansvar, for det er nemlig kernen i det her.

Anne Baastrup (SF):

Hr. Brian Mikkelsen fastholder, at det her er ekstra byrder. Nu skal jeg fortælle hr. Brian Mikkelsen, hvordan det foregår i det virkelige liv. Sagen er den, at det er underentreprenørerne, der byder ind på en entreprise. Når de har budt ind på entreprisen, så laver den indkaldende entreprenør en sikkerhedsplan, og på baggrund af den sikkerhedsplan skal underentreprenørerne rette sig ind. Underentreprenørerne har et ansvar, men de får det først efterfølgende.

Jeg synes simpelt hen, det er ret hensigtsmæssigt, at en underentreprenør, før den pågældende byder på et arbejde, har helt præcis viden om, hvad han som vognmand, som kranejer osv. er ansvarlig for i byggeriets forskellige faser. Det handler jo ikke om, at der kommer ekstra krav ind. Det handler om, at man får at vide, inden man byder på en given opgave, at der er et veldefineret krav til, hvad man skal opfylde.

(Kort bemærkning).

Brian Mikkelsen (KF):

SF's ordfører får det til at lyde, som om Det Konservative Folkeparti ikke er villig til at skride hårdt ind imod dem, som overtræder arbejdsmiljølovgivningen.

Men mange af de lovgivningsspørgsmål, der er afklaret herinde gennem de sidste 10 år, er jo afklaret i konsensus, i enighed, og vi mener, at hvis man overtræder lovgivningen på det her område, så skal der skrives hårdt ind. Det er jo klart, at man kan ikke have en virksomhed, som bevidst tilsidesætter den lovgivning, der er.

Spørgsmålet er her imidlertid, om man skal gå ind ensidigt og lave en lov, som man ikke har forhandlet på plads med den ene part. Vil den part så helhjertet og målbevidst gå ind i det arbejde? Det tror jeg ikke. Jeg tror, man får det bedste arbejdsmiljø ud af det, hvis man samarbejder omkring de her ting.

Og det har ikke noget at gøre med, at det skal være liruularumsnak; det har noget at gøre med, at man skal finde frem til nogle rimelige konkrete regler. Det kan også godt være, vi skal

til at snakke om et bygherreansvar. Det kan også godt være, vi skal til at snakke om, at arbejdsgiveren får et større ansvar, og at der bliver nogle flere konsekvenser, hvis man overtræder denne lovgivning.

Men det her handler altså om, at man skal opnå enighed om det. På den måde opnår man de bedste resultater.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg vil blot gøre hr. Brian Mikkelsen opmærksom på her til slut, at dette er et beslutningsforslag. Det er et beslutningsforslag, der går til behandling i Arbejdsmarkedsudvalget, hvor vi sædvanligvis stiller spørgsmål, og hvor folk kan komme i deputation osv., vi kan få henvendelser i anledning af det. Det er ikke et lovforslag. Det er ikke noget, der bliver trukket ned over nogen som helst hoveder. Det er et oplæg til, at vi får rettet op på bygge- og anlægsbranchen, får rettet op, således at underentreprenører rent faktisk også har en mulighed for at overleve. O.k?

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Jeg skal lige være helt sikker på, at jeg har tingene på plads: Altså, et beslutningsforslag forpligter vel formentlig regeringen? Og det ville vel også være sådan, hvis regeringen ikke levede op til sådan en folketingsbeslutning, at så ville SF komme farende i haserne på regeringen? Er det ikke sådan, eller har jeg taget fejl af et eller andet?

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Det er fuldstændig rigtigt. Når beslutningsforslaget bliver vedtaget, så hænger regeringen på det, og så er regeringen forpligtet til at følge det op via lovgivning – men det plejer at tage et stykke tid.

Mange af de uklarheder, som hr. Poul Erik Dyrland har rejst i sin ordførertale, kan vi jo få afklaret via udvalgsarbejdet, hvor jeg er helt sikker på, at vi finder frem til nogle løsninger, som gør, at det bliver pænt.

Og jeg er helt sikker på, at når Det Konservative Folkeparti finder ud af, hvad det her indeholder, så vil Det Konservative Folkeparti også støtte beslutningsforslaget. Det var det, jeg gik efter.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 114:

Forslag til folketingsbeslutning om adgang til at oprette tværfaglige arbejdsløsheds-kasser. Af Helge Sander (V), Bendt Bendtsen (KF), Tom Behnke (FP) og Kristian Thulesen Dahl (DF) m.fl.
(Fremsat 4/4 97).

Forslaget sattes til behandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Vi har her i Folketinget og i samfundet som helhed nogle årligt tilbagevendende begivenheder. Det er statsministerens åbningsstale, det er åbningsdebatten, det er finanslovsforslaget, der fremsættes og debatteres, og det er så også en årlig afslutningsdebat.

Og nu har vi åbenbart også én gang om året et forslag til drøftelse, som er fuldstændig det samme, som det var sidste år og forrige år, nemlig forslag til folketingsbeslutning om adgang til at oprette tværfaglige arbejdsløsheds-kasser.

Det fremgår af det foreliggende beslutningsforslag, nr. B 114, at der er tale om en uændret genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 104 fra foråret 1996, som blev stemt ned her i salen den 29. maj 1996. Der er derfor tale om et forslag, som er et udtryk for rent genbrug. Det er jo som regel meget sympatisk, men der kan altså også godt være genbrug, som ikke er så positivt,

og det er det her faktisk ikke; det er vel også et udtryk for manglende nytænkning fra forslagsstillernes side.

Jeg vil godt minde om, at flere af dem, der står bag forslaget her, også stod bag forespørgslen om etablering af tværfaglige a-kasser, der var til behandling i Folketinget i foråret 1995. Samme dag var der førstebehandling af lovforslag nr. L 203; det var et forslag om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring, og det forslag mindede også til forveksling om dette her, idet det handlede om opløsningsregler om faglig afgrænsning. Også dengang havde Folketinget en lang debat om adgangen til at oprette tværfaglige a-kasser, så det er altså tredje gang på tre år, vi skal drøfte dette emne.

Der er imidlertid den forskel mellem emnet fra den nye årlige tradition og de andre eksempler på årlige traditioner, at der ikke er sket noget nyt i mellemtiden, som kan begrunde, at man tager en ny debat. Det kommer derfor nok ikke som den store overraskelse for forslagsstillerne, når jeg nu afslører, at regeringen heller ikke tredje gang kan støtte tankerne og ideen i forslaget.

I den forbindelse synes jeg så, at genbrug godt kan være på sin plads, som jeg også antydede før, og jeg skal derfor henvise til de argumenter, jeg på regeringens vegne har fremført her fra talerstolen i forbindelse med de tidligere debatter.

Jeg vil så godt knytte nogle bemærkninger til de dele af forslaget, som har fået en lille tilføjelse, og som ikke er helt præcis afskrift.

Jeg tror ikke på, at muligheden for at oprette tværfaglige a-kasser vil gavne den faglige mobilitet. Tværtimod vil kasser, der skal dække alle faglige områder, slet ikke have den samme mulighed for at opnå det nøje kendskab til medlemmernes forskellige muligheder på arbejdsmarkedet, og de har heller ikke de kontakter til arbejdsgiverne, som de fagligt afgrænsede a-kasser har.

Jeg tror heller ikke på, at a-kasser ikke giver medlemmerne relevante tilbud af frygt for at miste dem, af frygt for, at de skal flytte over i andre kasser.

Det er ikke, fordi jeg er modstander af øget konkurrence, men på det her område taler vi altså om at administrere arbejdsløsheds-kasser på forsvarlig vis og ikke om butikker, som man kan drive på discountbasis. Der stilles meget store krav til kassernes ekspertise, der stilles krav til personale, og der stilles krav til driftsmidler.